

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e.
 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050107 - İbtidai sinif müəllimliyi A,B

Fakultet: Filologiya və İbtidai Təhsil

Kafedra: Riyaziyyat və informatika

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İbtidai siniflərdə informatika və onun tədrisi metodikası

(Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, TEM 05.04.2005, pr. № 17.)

Kodu: İPF-B13

Tədris ili: I tədris ili, (2024-2025)

Semestr: II

Tədris yükü: Auditoriya saati – 45 (mühazirə-30saat, seminar-15saat).

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya N: 307

Saat: I gün II saat mühazirə

Məsləhət günləri və saati: I gün, saat 11⁰⁵-11³⁰.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: baş müəllim Ənvər Xandadaş oğlu Şahqubadbəyli.

E-mail ünvanı: anvar191161@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər, Həniifə Abdullayeva küçəsi - 18, LDU-nin 2 saylı tədris korpusu

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. R.Hümbətəliyev, A.Quliyev, Ç.Həmzəyev, K.Qasımova, A.Sadiqov.: İnformatika və təhsildə İKT. "Elm və təhsil", Bakı-2018
2. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə, X.Əliyeva: İnformatikanın nəzəri əsasları, Bakı, 2017.
3. Hümbətəliyev, F.Quliyeva, A.Qarayeva, F.Bayramova: Riyazi Program Paketləri, "Koperasiya", Bakı, 2017.
4. Ə.Pələngov, X.Novruzova: Microsoft Teams proqramında işləmək qaydaları, "Elm və təhsil", Bakı, 2020.
5. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə: Kompüter şəbəkələri. Internet. Multimedia texnologiyaları, Bakı, 2017
6. Kərimov S., Həbibullayev B., İbrahimzadə T.: İnformatika (Dərs vəsaiti). Bakı, 2002.
7. Z.T.Məhərrəmov: Verilənlər bazası (MS Access2010, Delphi), Bakı, 2015.
8. B.Abbasov: Microsoft Access Verilənlər Bazasının idarəetmə Sistemləri, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı, 2009.
9. S.S.Mirzəyev, Ə.Q.Pələngov: İnformatika dərslərində fərdi EHM-lərdən istifadə. Dərs vəsaiti. Bakı, 1998, 106 səh.
10. X.T.Novruzova, İnformatikanın tədrisi metodikası (I-IV siniflər üçün). Bakı - 2017, 152 səh.
11. Ümumtəhsil məktəblərinin informatika dərslikləri I-V sinif
12. Ümumtəhsil məktəblərinin informatika proqramı I-V sinif
13. Ə. Pələngov və başqaları: İnformatika - ADPU-2005
14. Kərimov Sabit Qəhrəman oğlu və başq.: "İnformatika"
15. M.S.Xəlilov : "İnformatika". Dərslik. Bakı-2009
16. Əli Abbasov və başq.: "İnformatika və kompüterləşmənin əsasları" Dərslik. Bakı-2005

Əlavə ədəbiyyat.

17. Александр Федоров: Применение ИКТ в образовании. Изд.ВНУ. Киев, 2006.

18. Д.Д. Рубашкин, И.Н.Кондратьева: Работа учителя в компьютерном классе. Москва. Изд. Бином, 2009.
19. Андреев А.А., Солдаткин В.И.: Дистанционное обучение: сущность, технология, образование. Москва, Изд.МЭСИ, 2003.
20. Е. Н. Пасхин Автоматизированные системы обучения: [Учеб. пособие]: Москва, Изд. МГУ, 1987, 55с. ил.
21. Ənvər Şahqubadbəyli: Təhsildə İKT (mühazirə mətnləri).

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən orta məktəbdə tədris olunan informatikanı bilmək vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdu

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Sürətlə inkişaf edən müstəqil Azərbaycan Respublikasında informasiya texnologiyalarının inkişafı bir zərurətə çevrilmişdir. Bu gün təhsil sistemində yeni forma və metodlardan istifadə edilməsi xüsusilə zəruridir. Hazırda hər bir şagird və tələbə adi kompüter savadlılığından daha irəli gedərək, yeni texnologiyalardan düzgün istifadə etməyi, ətraf aləmdə gedən dəyişikliklərə və cəmiyyətdəki sosial proseslərə öz münasibətini ifadə etməyi bacarmalıdır. Azərbaycan Respublikasının 2009-cu ildə qəbul etdiyi Təhsil Qanununda Azərbaycanda təhsil sisteminin yenidən qurulması, bütün mərhələlər üzrə müasir tələblər səviyyəsində formalaşdırılması mühüm şərt kimi qoyulur. Dünya dövlətlərinin təcrübəsi, eləcə də təhsilə müasirlik baxımından yanaşılması məsələləri elmi baxımdan əsaslandırılmış və təhsilin bütün istiqamətləri üzrə beynəlxalq miqyasda nüfuz qazanmış tədris üsulu və təcrübəsinə istinad olunmuşdur.

İbtidai siniflərdə şagirdlərin informatika elmi ilə ilk tanışlığı başlayır. Təhsilin bütün sonrakı mərhələlərində şagirdlərin qazanmış olduqları bilik, bacarıq və vərdislər ibtidai siniflərdə qoyulan təməl əsasında formalaşır. Bu səbəbdən ibtidai siniflərdə informatikanın tədrisi üzrə metodik sistem düzgün qurulmalı, müəllimlər isə şagirdlərdə 1-ci sinifdən başlayaraq bu fənnə həvəs və maraq yaratmağa çalışmalıdırlar.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa, onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq, fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə:30 saat. Cəmi: 30 saat

№	Mövzuların adı	Saat
1.	Mövzu 1. İnformatika fənninin predmeti. İnformasiya anlayışı. Plan. 1. İnformatika elminin əsas anlayışları. Kompüter. 2. İnformatika elminin tərkib hissələri. 3. Fayl və qovluq anlayışları. 4. İnformasiyanın ölçü vahidləri.	2
2.	Mövzu 2. Kompüterlərin inkişaf mərhələləri. Plan. 1. Kompüterlərin nəsilləri. 2. Müasir kompüterlərin təsnifatı.	2
3.	Mövzu 3. Fərdi kompüterlərin aparat və proqram təminatı Plan. 1. Fərdi kompüterlərin əsas və əlavə qurğuları. 2. Kompüterlərin proqram təminatı.	2
4	Mövzu 4. Əməliyyat sistemləri. Windows əməliyyat sistemi. Plan. 1. MS Windows əməliyyatlar sisteminin interfeysi və onun əsas elementləri. 2. MS Windows əməliyyatlar sisteminin idarə etmə paneli. 3. MS Windows sisteminin əlavələri və onların təyinatı.	2
5.	Mövzu 5. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri. Plan. 1. MS Word mətn redaktoru 2. MS Excel elektron cədvəl prosessoru. 3. MS PowerPoint təqdimat proqramı.	2
6.	Mövzu 6. Verilənlər Bazasının İdarəetmə sistemi. Plan. 1. Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər. 2. Relyasiyalı verilənlər bazası və onların əsas xüsusiyyətləri. MS Access VBİS.	2
7.	Mövzu 7. Kompüter qrafikasının əsasları. Plan. 1. Kompüter qrafikasının növləri və xüsusiyyətləri 2. Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.	2
8.	Mövzu 8. Kompüter şəbəkələri və şəbəkədə tədrisin təşkili. Plan. 1. Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları. 2. Distant təhsil texnologiyası və onlayn təhsil platformaları. 3. Tədrisin təşkilində Veb 2.0 və Google alətləri.	2
9	Mövzu 9. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər, vəzifələr və istiqamətlər. Plan. 1. İnformasiya cəmiyyəti və onun yaranmasında İKT-nin rolu.	2

	2. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər və vəzifələr. 3. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.	
10.	Mövzu 10. İbtidai siniflərdə məntiq elementlərinin öyrədilməsi metodikası. Plan. 1. Riyazi məntiqin əsas elementləri. 2. Əsas məntiqi kəmiyyətlərin öyrədilməsi metodikası.	2
11.	Mövzu 11. Azyaşlı məktəblilər üçün öyrədici kompüter proqramları və inkişafetdirici oyunlar. Plan. 1. Öyrədici kompüter proqramları. 2. Öyrədici proqramların istifadəsinin metodik xüsusiyyətləri. 3. İnkişafetdirici kompüter oyunları. 4. İnkişafetdirici kompüter oyunlarının psixoloji-pedaqoji xüsusiyyətləri.	2
12.	Mövzu 12. İbtidai siniflərdə informatika tədrisinin xüsusiyyətləri. Plan. 1. İbtidai sinif şagirdlərinin məntiqi təfəkkürünün xüsusiyyətləri. 2. İbtidai siniflərdə informatikanın tədrisinin əsas prinsipləri (elmilik, həyatilik, şəxsiyyətyönümlülük, nəticəyönümlülük, mövzunun kəşf edilməsi və s.).	2
13.	Mövzu 13. İbtidai sinif şagirdlərinə informasiya texnologiyaları anlayışının öyrədilməsi metodikası. Plan. 1. İnformasiya texnologiyası anlayışı. 2. Tədrisdə informasiya texnologiyalarından istifadənin texnoloji və nəzəri aspektləri. 3. İnformasiya texnologiyaları məzmun xəttinin öyrədilməsi metodikası.	2
14.	Mövzu 14. İnformatika tədrisinin vasitələri. Plan. 1. İnformatika tədrisində vasitələr sistemi. 2. Kompüter və kompüter sinifləri. 3. Kompüter siniflərində dərs zamanı təhlükəsizlik texnikası. 4. İnformatika dərsləkləri və metodik vəsaitləri haqqında məlumat.	2
15.	Mövzu 15. İbtidai siniflərdə informatika üzrə Milli Kurikulum. Plan. 1. İbtidai siniflər üzrə məzmun standartlarının paylanması. 2. İnformatika fənni üzrə ümumi təlim nəticələri. 3. Məzmun xəttinə görə tədrisin nəticələri. 4. Siniflər üzrə tədrisin nəticələri. 5. Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi	2
CƏMI		30

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

İnformatikanın tədrisi metodikası fənninin təlimi zamanı tələbələrin təfəkkür, bacarıq və vərdişlərin formalaşdırılmasını nəzərə alaraq aşağıdakı tələb və tapşırıqlar nəzərə tutulur.

-kompüterin tətbiqi ilə fənnin əlaqələndirilməsi;

-Riyazi və iqtisadiyyat məsələlərinin proqnozlaşdırılması,

Eyni zamanda tələbələr fənni təsvir edən mövzulara aid test tapşırıqlar, məsələ və çalışmalar, informasiya texnologiyalardan istifadə edəkək qrafik və cədvəllərin qurulması, referatlar fərdi tapşırıqlar və s. tapşırıqları yerinə yetirməlidir.

Öyrənən tanış olur:

- İnformatikanın tədrisi metodikası fənninin inkişafının aktual istiqamət və problemləri ilə;

- İnformatikanın tədrisi metodikası fənninin yeri, rolu və mövqeyi ilə;

- İnformatikanın tədrisi metodikası fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi ilə.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri.

Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər: 1. Məktəbdə informatikanın tədrisi metodikasının metodikasını, onun məqsəd və vəzifələrini izah edə biləcəklər. 2. Məktəbdə informatika kursunun məzmununu, metod və təşkil edilmə formalarını, tədris vasitələrini ifadə edə biləcəklər. 3. Baza kursunun məzmunu və əsas anlayışların öyrənilməsi metodikasını, tədrisin təşkili formalarını,

Əsas informasiya proseslərinin öyrənilməsi metodikasını, kompüter texnikasının aparat, proqram və informasiya modelləşdirilməsi və alqoritmləşdirmənin vasitələrinin öyrənilməsi metodikasını biləcəklər. 4. Proqramlaşdırma dillərinin, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının öyrədilməsi metodikasını mənimsəyəcəklər. 5. İnformatika və İKT üzrə baza kursunda çalışma həllinin metodikasını mənimsəyəcəklər. 6. İbtidai siniflərdə informatikanın tədrisinin xüsusiyyətlərini biləcəklər. 7. Informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə şagirdlərin öyrədilməsi metodikasını mənimsəyəcəklər.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları:

I. Kollokvium üzrə suallar:

1. İnformatika elminin əsas anlayışları.
2. İnformatika elminin tərkib hissələri.
3. Fayl və qovluq anlayışları. Informasiyanın ölçü vahidləri.
4. Kompüterlər, onların nəsilləri və təsnifatı.
5. Fərdi kompyuterlərin əsas və əlavə qurğuları.
6. Kompüterlərin proqram təminatı.
7. Windows əməliyyat sistemi.
8. Əməliyyat sistemləri. MS Windows əməliyyatlar sisteminin interfeysi və onun elementləri.
9. MS Windows əməliyyatlar sisteminin əsas menyusu və onu təşkil edən əsas bölmələr
10. MS Windows əməliyyatlar sisteminin idarəetmə paneli.

II. Kollokvium üzrə suallar:

1. Tətbiqi proqramlar. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri
2. Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri.
3. Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər.
4. Relyasiyalı verilənlər bazası və onların əsas xüsusiyyətləri. MS Access VBİS
5. Kompüter qrafikasının növləri və xüsusiyyətləri
6. Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.
7. Kompüter şəbəkələri və şəbəkədə tədrisin təşkili.
8. Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları.
9. Distant təhsil texnologiyası və onlayn təhsil platformaları.
10. Tədrisin təşkilində Veb 2.0 və Google alətləri.

XV. İmtahan sualları

1. İnformatika elminin əsas anlayışları. İnformatika elminin tərkib hissələri.
2. Fayl və qovluq anlayışları. Informasiyanın ölçü vahidləri.
3. Kompüterlər, onların nəsilləri və təsnifatı.
4. Fərdi kompyuterlərin əsas və əlavə qurğuları.
5. Kompüterlərin proqram təminatı.
6. Əməliyyat sistemləri. MS Windows əməliyyatlar sisteminin interfeysi və onun elementləri.
7. MS Windows əməliyyatlar sisteminin əsas menyusu və onu təşkil edən əsas bölmələr
8. MS Windows əməliyyatlar sisteminin idarəetmə paneli.
9. MS Windows sisteminin əlavələri və onların təyinatı.
10. Tətbiqi proqramlar. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri
11. Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər.
12. Relyasiyalı verilənlər bazası və onların əsas xüsusiyyətləri. MS Access VBİS
13. Kompüter qrafikasının növləri və xüsusiyyətləri
14. Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.
15. Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları.
16. Distant təhsil texnologiyası və onlayn təhsil platformaları.
17. Tədrisin təşkilində Veb 2.0 və Google alətləri.
18. Informasiya cəmiyyəti və onun yaranmasında İKT-nin rolu.
19. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər və vəzifələr.
20. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.
21. Riyazi məntiqin əsas elementləri.
22. Əsas məntiqi kəmiyyətlərin öyrədilməsi metodikası.
23. Öyrədici kompüter proqramları.

24. Öyrədici proqramların istifadəsinin metodik xüsusiyyətləri.
25. İnkişafetdirici kompüter oyunları.
26. İnkişafetdirici kompüter oyunlarının psixoloji-pedaqoji xüsusiyyətləri.
27. İbtidai sinif şagirdlərinin məntiqi təfəkkürünün xüsusiyyətləri.
28. İbtidai siniflərdə informatikanın tədrisinin əsas prinsipləri.
29. İnformasiya texnologiyası anlayışı.
30. Tədrisdə informasiya texnologiyalarından istifadənin texnoloji və nəzəri aspektləri.
31. İnformasiya texnologiyaları məzmun xəttinin öyrədilməsi metodikası.
32. İnformatika tədrisində vasitələr sistemi.
33. Kompüter və kompüter sinifləri.
34. Kompüter siniflərində dərs zamanı təhlükəsizlik texnikası.
35. İnformatika dərslikləri və metodik vəsaitləri haqqında məlumat.
36. İbtidai siniflər üzrə məzmun standartlarının paylanması.
37. İnformatika fənni üzrə ümumi təlim nəticələri.
38. Məzmun xəttinə görə tədrisin nəticələri.
39. Siniflər üzrə tədrisin nəticələri.
40. Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi

"İbtidai sinifdə informatika və onun tədrisi metodikası" fənninin sillabusu 050107 - "İbtidai sinif müəllimliyi A,B" ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus Riyaziyyat və informatika kafedrasının 16 yanvar 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (protokol № 06).

Fənn müəllimi:

B.M. Ənvər Şahqubadbəyli

Kafedra müdiri:

dos. Nahid Paşayev